

Posudek vedoucího práce na práci Mariky Pöhlmannové „Lidská práva jako právní principy“

Z hlediska struktury nelze práci příliš co vytknout - po úvodu jsou nejdříve probírána lidská práva, poté se něco obecně poví o právním státu a právních principech, pak následuje kapitola o lidských právech jakožto právních principech a následuje závěr. Rovněž úprava práce, způsob citace a minimum překlepů lze považovat za klady práce. Jinak se však dá práci vytknout téměř všechno. Především jde o kompilaci z několika učebnic a jiných knih (jako je typicky Wintrova „Říše principů“), autorčiných myšlenek v práci nenalezneme (anebo je někam dovedně ukryla). S cizojazyčnou literaturou se v práci nepracuje, přestože Alexyho „Teorie der Grundrechte“ měla být dle dohody s autorkou základní prací, z níž měla vycházet. Kapitola „Lidská práva jako právní princip“, která měla být ústřední částí práce, je souborem takových stručných „medailonků“ učením poněkud nesourodé skupiny filozofů a právníků (když je zde Hobbes a Rousseau, proč chybí třeba Locke?), kdy je jim věnován někdy jen krátký odstaveček, za který by se možná styděla i česká verze Wikipedie. Celkově tak práce působí jako poznámky pro přípravu k nějaké ústní zkoušce z lidských práv nebo právní filozofie, z níž by autorka odcházela přinejlepším se známkou „dobře.“ V práci není nic rozpracováno do hloubky, jen se s „dětskou encyklopedičností“ na nás hrnou další a další bodové výčty všech možných práv a všech možných principů (přitom někdy nejde o nic jiného, než o převyprávění obsahu nějakých mezinárodních smluv či Listin). Práce obsahuje věcné chyby, z nichž některé zde uvádím: Na str. 2 se píše, že Prohlášení nezávislosti USA vycházelo z Rousseauových myšlenek, což určitě není pravda. Na str. 3 se dočteme o Mezinárodním soudu pro lidská práva ve Štrasburku, což je jasná chyba. Kouzlem nechtěného je pak autorčino prohlášení na str. 18, že právní principy nejsou považovány za pramen práva, což si sice legitimně mohl myslet Boguszak, z něhož se cituje, v r. 1997, ale po mnoha rozhodnutích českého Ústavního soudu, v nichž se právní principy za pramen práva prohlásily, to již zcela jistě není pravda ani v českém právu. Na str. 27 autorka píše, že podle Alexyho se kolize mezi pravidly řeší tím, že jedno není aplikováno, na str. 29 pak píše, že Alexy kritizuje Dworkina za to, že si myslí, že v případě kolize pravidel buď jedno z nich platí či neplatí – obě tvrzení jsou spolu v rozporu. Na str. 31 se pak píše, že Donald Dworkin (zde autorku zradilo automatické opravování programu MS Word) popírá souvislost práva a morálky, s čímž bych si dovolil nesouhlasit. „Medailónek“ Hobbese na str. 34 působí tak, že jde o nějakého liberála, nikoli o jednoho z myslitelů obhajujících panovnický absolutismus. Výčet by mohl pokračovat.

Zkrátka, práce se pohybuje na samé hranici obhajitelnosti. Přesto práce doporučuji k obhajobě, pokud svou obhajobou komisi přesvědčí o hlubším vhledu do problematiky lidských práv a právních principů, než jaký předvedla ve své práci. Konkrétně navrhuji k ústní obhajobě tyto otázky (jedna z pozitivního práva lidských práv, druhá z právní filozofie, třetí z dějin právní filozofie):

- 1) Jaký má v současné době právní postavení Listina základních práv a svobod EU? Proč byla přijata, když všechny státy EU jsou zároveň signatáři třeba Evropské úmluvy o lidských právech? Vůči komu bychom se měli práv z tohoto katalogu dožadovat?
- 2) Jak Dworkin lišil mezi principy a politikami? K odpovědi doporučuji přečíst alespoň eseje o modelu pravidel z Dworkinova „Když se práva berou vážně.“
- 3) Jestliže bychom si chtěli přečíst Rousseauovy názory související s lidskými právy, kde se je dočteme? Dále by autorka mohla stručně popsat Rousseauovu koncepci společenské smlouvy.

V Plzni dne 22.5.2012

Michal Šejvl

